

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ára 1 lej

IV. évfolyam 255. sz.

1935. szeptember 18.

Szerda

Olaszország ma otthagyja Genfét, a Duce személyesen tárgyal a négussal

Róma, szeptember 16.

A szombati olasz minisztertanács határozatairól kiszivárgott jelentés szerint az olasz kormány egyhangúlag elhatározta, hogy

semmiféle kompromisszumos megoldást nem fogad el és még az ötös bizottság jelentésének betervezése esetén is megindítja a hadműveleteket.

Amennyiben a Népszövetség büntetőszankciókat léptetne életbe, úgy Olaszország kilép a Népszövetségből.

A hír Európaszerte nagy izgalmat keltett. A háborút most már misem tartóztathatja fel.

Olasz politikai körökben igen élénken tárgyalják a szombati rendkívüli olasz minisztertanács határozatait az olasz-abesszin viszállyal kapcsolatban. Olasz lapok véleménye szerint az abesszin kérdésben meg egyezés a két állam között most már semmilyen körülmények között nem következhet be és a háború elkerülhetetlen.

Abban az esetben — írják az olasz lapok, — hogyha Olaszország tárgyalásokba bocsátkozna Abessziniával, úgy elismerné azt, hogy egyenrangú ellenfélnek tekinti.

Olaszország nem hajlandó tárgyalni Abessziniával — fejezi be cikkét a Popolo d'Italia. — mert Olaszország nem bízik Abessziniában.

Olaszország ki fog lépni a Népszövetségből, ha elérkezik a pillanat, amikor bennmaradására nincs többé szükség.

A francia sajtóban nagy izgalmat keltett az olasz kormány határozata. A „Petit Parisien” szerint Olaszország kilépése a Népszövetségből befejezett tény Genfben, és már az időpontot is tudják.

A Tribune című lap hosszan foglalkozik az olasz minisztertanács határozatával és megállapítja, hogy ez méltó válasz volt a népszövetség bizonytalankodásaira. Megállapítja a Tribuna, hogy a Népszövetség ma már nem más, mint Anglia vazallusa. Tehát nem kívánhatják Olaszországtól, — hogy hallgasson rá.

— Ami most Genfben van, — írja a Tribuna. — nem más, mint az európai szellem megtagadása, amely elkerülhetetlenné teszi a népszövetség megsemmisülését.

Időjárás

Élénk délnyugati, nyugati szél, több helyen újabb eső, néhány helyen esetleg zivatar. A hőmérséklet csökken.

A Reuter iroda gerfi tudósítója jelenti — hogy Genfben az olasz minisztertanácsról kiadott jelentés nagy riadalmat keltett, a helyzet ismét válságosra fordul. Az a vélemény Genfben, hogy az olasz minisztertanács határozatát az ötös bizottság javaslatának ismeretében tette.

Meglepetést keltett az is, hogy London nyugodtan fogadta az olasz minisztertanács határozatát, sőt az sem keltett nagyobb meglepetést, hogy a minisztertanács foglalkozott azon eshetőséggel, hogy Olaszország bizonyos körülmények között kilép a Népszövetségből. Az angol kormány az a meggyőződése, hogy Olaszország abban az esetben lép ki a Népszövetségből, hogyha megtorló intézkedésekre határozna el magát a Népszövetség. Anglia ennek a biztos

tudatnak birtokában azonban tovább folytatja politikáját.

Az ötös bizottság hétfőn terjeszti javaslatát a népszövetségi tanács elé. Hír szerint az ötös bizottság azt fogja ajánlani, hogy Etiópiának nyújtsanak népszövetségi segítséget, de a segítségadást bízzák Olaszországra.

A javaslata, mint a külföldi lapok írják, egészen rendkívüli és ravasz módon van kieszelve. Ugyanis, hogyha Mussolini bele is menne abba a megoldásba, kérdéses, hogy a négus beleegyezne-e. Azonban itt van a ravasság. Ugyanis a népszövetségi alapokmány világosan kimondja, hogy a felelősség arra az államra hárul, amelyik visszautasította a Népszövetség ajánlatát. Eszerint tehát Abessziniát már a Népszövetség sem védené.

Mussolini győzni akar Aduánál

A Journal de Geneve című lap tegnapi száma feltűnő hangú vezércikkben foglalkozik a nemzetközi politikai helyzettel és megállapítja, hogy

Olaszország kedden vagy szerdán kilép a Népszövetségből.

Megállapítja ezután a cikkíró, hogy valószínűleg rövidesen újból összeül a háromhatalmi értekezlet, még pedig egy északolaszországi fürdőhelyen. Ezen az értekezleten újból megvitatják a betervezett javaslatokat.

Mussolini személyes tárgyalásokat kezd a négussal.

Az újabb javaslatok nagyszabású gazdasági, sőt területi engedményekre akarják rábírní Hailé Selassie császárt, — kérdés azonban, hogy Mussolini, — minthogy háborus készülődései rengeteg költséget emésztettek fel —

hajlandó-e területek fejében lemondani az aduati csataterén kivívandó győzelemmel,

utána pedig ismét hajlandó lenne-e résztvenni a béke megmentésére irányuló tárgyalásokon.

Dublin, szeptember 16.

Az ir kékingesek között mozgalom indult meg, hogy az olasz feketeingessel karöltve küzdjenek az abesszinek ellen. Eddig 1000 ir kékinges jelentkezett az olasz hadseregbe.

Addis Abeba, szept. 16.

Abessziniában vasárnap nagy ünnepet ültek. Az új év kezdetét. Abessziniában ugyan is nem a Gregorian féle naptárt tartja érvényesnek, hanem van egy külön naptára, ahol az új év szeptember 15-én kezdődik. A négus palotájában ezuttal csak ugynevezett „kis” fogadás volt, azonban ezen nem kevesebb, mint 4000 férfi jelent meg. Ősi szokás szerint a királyi palota előtt máglyatűzet gyújtottak és most tekintettel az olasz-abesszin háború eshetőségére, harci dalokat énekeltek. Ugyanebből a célból a diplomáciai küldöttek tisztelgése is elmaradt.

Titulescut beválasztották a Népszövetség tanácsába

Genf, szept. 16.

A Népszövetség hétfő délutáni közgyűlésén döntöttek a nem állandó és megüresedett tanács tagságok betöltéséről. Csehszlovákia helyett Romániát választották be a tanácsba, Romániát Titulescu képviseli. Lengyelországot újra választották, míg Mexico helyébe Ecuador került.

Az 500 főnyereményes őszi tombola 20. száma

Sajnálkozását fejezte ki az Egyesült Államok külügyminisztere a „Bremen” -- ítélet miatt

Washingtonból jelentik: Ismeretes, hogy a Bremen horogkeresztos zászlóját le- szakító kommunistákat Bradsky bíró fel- mentette, ugyanakkor súlyos szavakkal il- lette a német lobogót. Emiatt a német kor- mány jegyzéket intézett az amerikai kül- ügyi hivatalhoz. Hull külügyminiszter fo-

gadta Leitnek német ügyvivőt, aki előtt az Egyesült Államok kormánya nevében saj- nálkozását jelentette ki és biztosította az ügyvivőt, hogy Brodsky eljárása nem azo- nos Amerika véleményével. Hír szerint a német kormány nem elégszik meg a sajnál- kozó kijelentéssel.

Országos gyógyszerész- kongresszus Oradeán

Oradea, szept. 16.

Vasárnap délelőtt nyitotta meg Paca- la szenátor a városháza dísztermében a gyógyszerészek országos kongresszusát. A nagygyűlésre minden város elküldötte ki- küldöttjét. A vasárnap délelőttre összehi- vott gyűlést azért előzte meg nagy ér- deklődés, mert mint ismeretes, a legu- ób- Bucurestiben lezajlott országos gyűlés al- kalmával a gyógyszerészek országos sztrájk- kot helyeztek kilátásba arra az esetre, ha az egészségügyi miniszter nem orvosolja az emlékiratban felterjesztett jogos sérelmeket.

Pacala szenátor, a Bihormegyei Gyógy- szerész Szövetség elnöke, megnyitó beszé- dében rámutatott a gyógyszerészek általá- nos sérelmeire, részletesen ismertette a legsúlyosabbat: a droguériák konkurenciá- ját. Ismertette az oradeai gyógyszerészek helyzetét és vázlataiban kitért a Betegse- gélyző által kiadott gyógyszer-rendszer hát- rányaira és súlyos káaira. Beszédét II. Károly király éltetésével fejezte be.

Mitica Jonescu a szövetség bucurestii főtitkára, felolvasta Vintilescunak a Bucu- restii egyetem gyógyszerészeti fakultás de- kánjának a nagygyűléshez intézett levelét.

Ezután dr. Konrád és dr. Rácz kiküldöttek üdvözlőtek megleghangu beszéd keretében a kongresszust.

Ciupacescu dr. dobrozzsai főorvos fel- szólalása után Patrascanu severini gyógy- szerész beszélt és elmondotta, hogy a Beteg- ségélyző Pénztárakhoz befolyt jövedelmek- nek mindössze 25 százalékát fordítják a betegek kezelésére, mert a többi az admi- nisztráció emésztii fel.

Kain Eszter oradeai gyógyszerésznő kijelenti, hogy ma már a gyógyszerészek még anyit sem jövedelmeznek, hogy tu- lajdonosaikat eltartsa. Ciocanele cluji dele- gátus foglalkozik elsőnek a gyógyszerész- sztrájjal és kijelenti, hogy a közönség köz véleménye a gyógyszerészek akciója ellen foglal állást.

A szónolatok sorát Mitica Jonescu fő- titkár zárja be. Ezután felolvassák a ha- tározati javaslatot, amelyben tiltakozá- sukat fejezik ki a gyógyszerészekre rótt pénz- ügyi terhek miatt, tiltakoznak a droguista vizsgák kiírása miatt és követelik a vizsga elhalasztását, egyben pedig követelik a gyógyszerészsérelmek általános orvoslását.

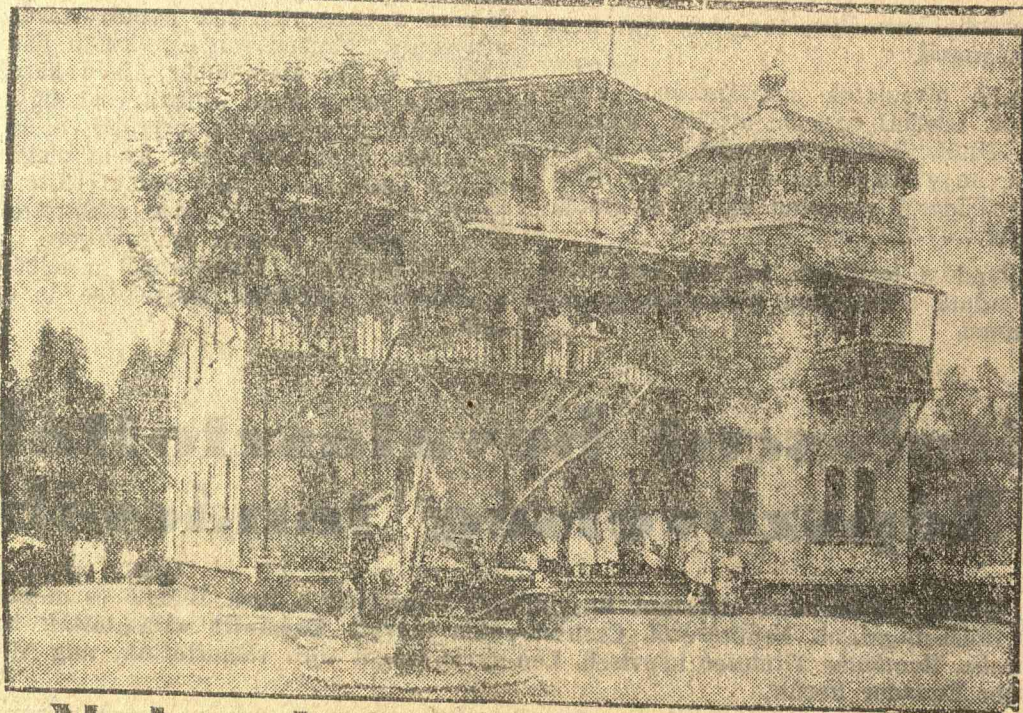
Megindult a vizsgálat a hat év előtti valea lui mihaili öngyilkosság ügyében

Valea lui Mihai szept. 16.

Több esetben írtunk arról a rejtélyes öngyilkosságról, amelynek hat évvel ezelőti Donka János vasuti pályafelügyező esett áldozatul. Donkáék akkori cselédleánya — Donkáékkal szemben azt a vádat emelte, mintha ő kényszerítette volna férjét öngyil- kosságra. A cselédleány szerint az asszony

rázarta az ajtót férjére, hogy végezzen ma- gával.

Donka János apja feljelentést tett me- nye ellen a zalaui ügyészségen, aki jelen- leg egy Herczeg nevű botizsi vasuti tiszt fe- lesége. Az asszony most jelentkezett az ügyészségen és kérte, hogy indítsák meg a vizsgálatot, amely tisztázza a borzalmas gya- nu alól.

Ahol az abesszin „külpolitika” készül

Az addis-abebai külügyi hivatal épülete ahol az abessziniai külpolitika szálai össze- futnak.

Kivágandó és összegyűjtendő
20 Igazoló szelvény.
Aki 40 szelvényt összegyűjt, az résztvehet az 500 nyere-
ményes tombolán
1935 szeptember—október hó

A NAP

Citrom és diktatura

Mondjon ki mit akar, csekélységemet! mégsem fogják eltéríteni ama meggyőződés- től, hogy a növények és főleg a gyümöl- csők szoros összefüggésben vannak a po- litikával. Hogy egy pár példát említsék: választások idején a képviselőjelöltek FÜL- FAT ígérnek a reájuk szavazó polgároknak, de amikor a tettekre kerül a sor, a derék választó szomorúan állapítja meg, hogy: bizony savanyu a SZÖLLŐ. Aminek vi- szont rendszerint az az oka, hogy az ígé- retek beváltása a politikuskokra nézve ke- mény DÍÓT jelent. Akárhány politikus van azután, aki a könnyelműen tett ígéretek NARANCSHEJÁN csuszlik el, mire a csat- latkozott választópolgár busan állapítja meg hogy „ALMA” az egész.

No de mindezek csak olyan képzelet- beli gyümölcsök Pedig — amint mondtam — a valódi gyümölcsöknek is nagy szerepük van a politikában.

Hitlerék fajelmélete mondta ki az el- mult napokban, hogy a citrom — nem árja gyümölcs. Az üldözött zsidók, az üldözött katólikusok, általában az üldözött emberek után a citrom üldözését is megkezdtek a barnainges legények. Hogy tulajdonképpen miért haragudtak meg annyira a horogke- resztos vitézek a citromra, nem lehet tud- ni. Annál kevésbé, mert a hitlerizmus böl- csője Rómában ringott, ahol viszont ép most határozták el, hogy az Amerikából be- hozott citrommennységet felemelik, mert a savanyu, sárga gyümölcs igen jól fogja majd oltani az Abesszinia ellen küldött se- regek szomját. (Nehogy félreértsük, nem harci szomjóról van szó. Azt majd eloltják az abesszin hegyek és trópusi járványok is!)

Most azután tényleg nem tudjuk, há- nyadán vagyunk. Eddig egészen biztosak voltunk abban, hogy Mussolini és Hitler — egy huron pendülnek és hogy fascizmus, — hitlerizmus, fekete, avagy barna ing, mind egy kutya. s most jön ez a citromhistória és elront mindent.

Tény az, hogy Mussolini is, Hitler is, állandóan erősködtek azon, hogy „rendsze- reik merőben különböznek egymástól Be- valljuk, nem hittünk nekik. Legfeljebb any- nyi különbségről tudtunk, hogy a fascista rendszabályozás a ricinus (még egy nö- vény!) a hitlerista móres pedig a koncen- trációs tábor. És most kiderül, hogy a fe- kete és barna ingek mögött meghuzódó vi- lágnézetek között valóban óriási, áthidal- hatatlan a különbség.

Az egyik gyűlöli, a másik imádja a citromot.

Kissé savanyu bizonyíték, de mégis bi- zonyíték.

Annyira, hogy Mussolinit is komolyan gondolkodóba ejthetné. Mert hogy most már Franciaország is elfordul az olaszoktól, a Duce számára valóban nem marad egyéb fegyvertás, mint Hitler. És Németország. — Ahol — hiába is tagadják mindkét rész- ről — mégis csak egymással rokonszenve- ző eszmék uralkodtak. Egész mostanig, — amíg a citrom körül nincs egy kis nézet- eltérés. A citrom körül, amiben könnyen elvashat a diktátorok foga.

Huey Long a meggyilkolt szenátor utóda -- egy nő

A diktaturapárt új vezetője fellép a Roosewelt ellen

Luisiana, szeptember 16.
Meglepetést keltett, hogy Huey Long szenátor ellen elkövetett sikeres merénylet után és miután a pártelnököt eltemették, a diktatúra épített párt nem omlott össze, hanem még jobban virágzik és erőteljesebb mint Huey Long szenátor életében. Most kiderült azután a titok, hogy a diktatúra pártját a meggyilkolt szenátor tit-

kárnője és bizalmasa, Alic Grosjean Tharpe tartja össze, akit minden valószínűség szerint meg fognak választani a párt vezetőjének, sőt a jövő évben, amikor az amerikai elnökválasztásokat meg fogják tartani, a pártelnökkisasszony fel fog lépni Roosewelt elnök ellen és nincsen kizárva, hogy győzni is fog.

Elutazott Budapestről a walesi herceg

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban időző angol trónörökös egész előtti a szállóbeli lakásán töltötte és postáját intézte. Délben kíséretével együtt felsétált a várba, ahol végignézte a zenés őrsváltást. Három órakor kihajtatott a lóversenytérre, ahol a kormányzó pályából nézte végig az első négy futamot. A lóversenytérrel visszatért a Dunapályára, majd autójával kihajtatott a János-hegyre, ahol nagyobb sétát tett. A kora

esti órákban résztvevett az angol követségen adott teán, ahol a magyar frontharcosok nevében Takáts-Tolvay gróf átadta a walesi hercegnek az egyesület jelvényét. A herceg az angol követség teája után visszatért a szállodájába.

A walesi herceg hétfőn utazott el a magyar fővárosból. Bécsben szintén néhány napot tölt és csak azután utazik vissza Londonba.

A nyári nap által tönkretett arcbőrét rendbe. hozza a Floreal krém

Crémek közül használjon Floreal crémet, melynek használata 2 héten belül biztos eredményt nyújt. — Floreal I. számú krém nappalra puder alá az arc finomítására, üdítésére, bársonysímává és a barázdák eltüntetésére Floreal II. számú krém estei használatra: szeplő, pattanás, májfolt, mitesszerek tejes és tökéletes eltüntetésére. Florealakat: PAPDROGUERIA Oradea, Reg Ferdinand 9

A részeges férj borzalmas családirtása

Baltával agyonverte feleségét, majd szívenszurta magát

Belgrád, szeptember 16.
A jugoszláviti Bukin községben borzalmas családi dráma játszódott le. Haudeck Károly negyvenhat éves szabó tíz év előtt feleségül vette Schusztter Regina postamesternt. Haudeck Károly, aki valamikor szorgalmas munkás volt, az utóbbi időben inni kezdett, nem dolgozott és teljesen a felesége keresetéből élt. Ehhez járult az is, hogy verni kezdte az asszonyt és három kisgyermekét. Végre is Haudeckné arra határozta el magát, hogy elválk a férjétől és ezt meg is mondta neki. Haudeck Károly erre Újvidékre ment, de ott sem vállalt munkát, hanem abból élt, hogy eladogatta ruháit és szerszámait. Két nap előtt visszatért Bukinba és könyörgött a felesé-

gének, hogy béküljön ki vele, amiről azonban az asszony hallani sem akart.

Haudeck arra kérte feleségét, engedje meg, hogy az éjjelt ott tölthesse és kijelentette, hogy hajnalban elutazik. Megvárta, amíg az asszony lefeküdt és akkor az előre elkészített baltával öt csapást mért a fejére, majd a konyhába ment és szívenszurta magát. Az éjszaka folyamán a három gyermek nyöszörgésre ébredt fel és akkor borzadva látták, hogy anyjuk véres fejjel fekszik az ágyon. Sírva szaladtak a község házára, ahonnan csendőrök mentek Haudeckék lakására. Az asszony nem sokára meghalt, férje pedig reggel szünt meg élni.

El lehet már tenni a nyári meleget télire

Fűteni, sütni, főzni lehet a napsugarakkal

Newyork, szeptember 16.
Conte amerikai mérnöknek sikerült találnia a napkályhát. Ez egy élmés szerkezet, amely lencsék és tükrök segítségével egy helyre gyűjti a napsugarakat és az így előállított hővel fűt, főz és süt. Találmányát megmutatta egy tudósokból álló csoportnak és azok szemeláttára pár perc alatt sült meg egy csomó borjúhús, amelyet vendégei jóízűen elfogyasztottak. Conte mérnök a napkályhával kapcsolatosan van egy másik találánya is és

pedig az, hogy a napsugarak felfogott melegét elraktározza és azt bármikor felhasználhatja.

Ha ezt a találmányt, amelynek most még a tökéletesítésén dolgozik, közreadja, azzal az emberiség egyik legnagyobb jövője lesz. Conte mérnök így egy csapásra megoldja a téli fűtésnek sok gondot okozó problémáját és az embereknek nem kell többé fűtetlen lakásokban a hidegtől dide-regniük.

Felöklelt a bika egy baia- marei földbirtokost

Baia Mare, szept. 16.
Brebán Péter 47 éves veresvizi földbirtokos zabot vitt a bikájának az istállóba. Az állat valamitől feldühödött és felökleltette a földbirtokost.

A tragikus szerencsétlenség után a súlyosan sebesült földbirtokost beszállították a kórházba. Életbenmaradásához azonban nincs semmi remény.

Megtakarítja a tandíjpénzt

ha az iskolászezonra a

London kötődében

vásárol szvettert, harisnyát, refoimadrágot, és zsebkendőt.

Notre Dame de Sion és más intézetek által előírt szvetterek eladási helye

Mérték után és készen legolcsóbban.

RÁDIÓMŰSOR

KEDD

Bucuresti: 13: Lemezek. 13.45: Tőzsde. Sport. 13.55: Lemezek. 14.15: Hírek. 14.35: Lemezek. 18: Gramofon. 19.15: Gramofon. 20.20: Operettzene. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 22.45: A hangverseny folytatása.

Budapest I.: 7.45: Torna. Utána: Hang- lemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Eugen Stepat balalajkazenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Rendőrzene. 15.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Dr. Nagy Sarolta előadása. 18.30: Bertha István szalonzenekara. 19.05: A rádió tárgysorsjáték húzása. 20: Kernács Pál hegedű. 20.50: A magyar-csehszlovák válogatott futballmérkőzés. Magyar Károly előadása. 21.10: Hírek, ügétőverseny eredmények. 22.30: Hanglemezek. 23: Időjárásjelentés. 23.15: Csorba Dezső és cigányzenekara. 24: Kertész Miklós jazz-zenekara. 1.05: Hírek.

SZERDA

Bucuresti: 13: Lemezek. 13.45: Tőzsde. Sport. 13.55: Lemezek. 14.15: Hírek. 14.35: Lemezek. 18: Könnyű zene. 19.15: Könnyű zene. 20.20: Gramofon. 21: Zongora és ének. 22.05: Könnyű zene. 22.45: Könnyű zene folytatása. 23.25: A hangverseny folytatása.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hang- lemezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Weidinger Ede szalonzenekara. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.40: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Kerekesné Havany Mária dr. előadása. 18.30: Reisz Pál - Angyal Árpád szalon- és jazz-zenekara. 19: A rádió tárgysorsjáték húzása. 20: Steller Mária magyar nótákat énekel kíséri Bura Sándor és cigányzenekara. 20.45: Laczko Géza csevegése. 21.15: Külügyi negyedóra. 21.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Mándits-zenekar. 24: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

3. oldal

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 szeptember 18

BÜNÖS VAGYON

— Delektívregény — 40

Dave lassan járkált föl és alá. Minden féle emberet látott itt, a vagyonos polgártól a legszegényebb napszámosig. Csak egyetlen fajta hiányzott, ezt a szálloda szigorúan kizárta a dolgozni nem akaró csavart. Vastagon szállongott a dohányfüst. — Rudy nem látta itt Dave, de erre nem is számított, Rudy ilyenkor még biztosan ágyban pihen. De bízott benne, hogy talál valakit, aki ismeri Rudyt.

Még ott állt a pult mellett és figyelte az érkezők és távozők szakadatlan sorát, mikor megakadt a szeme egy takarító asszonyon, aki most lépett be az iroda hátsó ajtaján. Figyelmét rögtön fölkellette az asszony földúlt külseje: kísértetiesen sápadt volt, a szeme kidülledt, öklét a szájára nyomta, mintha sikoltást akarna elfojtani. Az igazgató irodájába ietett és valamit beszélt odabent, amire az igazgató hirtelen fölugrott. Az asszonyt székbe segítette, ő maga pedig kirohant szobájából.

Eddig Dave csak szórakozott érdeklődéssel figyelt. De most meghallotta az igazgató hangját:

— Ki lakik a háromszázhuszonegyes szobában?

Dave egyszeriben csupa feszült figyelem lett.

— Timothy Ahearne igazgató ur — felelt a fiatal tisztviselő. — Epp most ment el hazulról.

A tisztviselő meghökkenve nézett rá.

— Történt valami? — Az igazgató halán válaszólt, a hivatalnok megdöbbenve lépett hátra. — De... de... ez az ember épp most kereste... — mutatott Dave-re.

Az igazgató kilépett a pult mögül.

— Szeretném, ha velem jönne. Ugy hallom, baleset történt. De ne csapjon lármát, nem akarom, hogy pánik törjön ki.

Mind a ketten gyanakodva néztek Dave-re, valószínűleg csak azért, mert ruhája nem árult el semmi jót.

Dave és a portás egyszerre léptek be. Csinos, nagyon tiszta egyszerű szoba volt. Mindenütt a legnagyobb rend, csak az ágy mutatta a dulás nyomát. Előtte pedig arccal a földnek, kék selyempizsama fiatal ember hevert, egyik keze a feje alá szorult, a másik segítséget kérően emelkedett az égnek. A pizsama kék selymét hatalmas vörös folt szennyezte. A két férfi lenézett rá, a portás hörögve lélegzett, Dave sápadt arca nem mozdult.

— Meghalt — kérdezte az igazgató a küszöbről.

— Meg, — mondta a portás és nagyot nyelt.

Dave letérdelt a holttest mellé.

— Ne nyuljon hozzá, amíg a rendőrség meg nem érkezik — figyelmeztette a portás.

— Szíven szúrták — gondolkozott hangosan Dave. Azért is vesztett ilyen kevés vért. Kést használtak, mert a lövést meghalták volna. Ez a banda előszeretettel kés-el dolgozik.

— Miféle banda? — kérdezte gyorsan a portás.

— Látom már — mondta. Nagyon egyszerűen ment a dolog. A fiu ágyban feküdt. Valaki kopogtatott az ajtón.

Ő fölkel, hogy megnézzék ki az, de a pisztolyt mindenesetre elővette. Olyasvalaki érkezett, akiben megbízott, tehát beengedte. Mikor az ajtótól visszafelé tartott az ágy felé, a vendége hátba szúrta.

(Folyt. köv.)

4 oldal.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 szeptember 13.

Gronau tábornok, a híres német pilóta
Bucurestiben

Bucuresti, szeptember 16.
Gronau tábornok, a híres német pilóta, aki Göring porosz miniszterének legbizalmasabb embere, vasárnap Bucurestibe érkezett, mint a német aeroklub elnöke Hoffmann Luise kisasszony, német repülővilág-rekorder kíséretében. Bár hivatalos jelentés szerint Gronau bucuresti útja magánjellegű, mégis a bucuresti sajtó tudni vé-

li, hogy Gronau útja kapcsolatban van a német-román repülősszeköttetés kiszélesítésével.

A tábornok egyébként egyike volt a legfélelmetesebb pilótáknak. A világháború idején ő volt az, aki a legtöbb francia repülőgépet lelőtte, ő maga pedig sértetlenül uszta meg a nagy légi csatákat.

20 kiló selymet csavart testére
egy csempész házaspár

Baia Mare, szept. 16.
Nagyszabású selyemcsempészetéről rábototta le a leplet a fernezei csendőrség. — Tegnap este rajtaütésszerű kutatást rendeztek a csendőrség emberei a Gutin szertintinen közlekedő autóbussen. A kutatás eredményeképpen Eizikovics Chaim és fe-

leségének testéről 20 kiló selymet csavartak le.

A csempész házaspárt letartóztatták és visszavitték Sighetre, ahol letartóztatták Mayer Maizel kereskedőt és a csempész társaság vezetőjét is.

A vizsgálat folyamatban van.

Újabb nász az angol királyi
családban

Gloucester hercege nagy pompával ünnepi esküvőjét

London, szept. 16.
Alighogy megtörtént a kenti herceg esküvője, Marina görög hercegnővel, Anglia nagy ünnepek között ülte meg a királyi pár uralkodásának huszonöt éves jubileumát. Még az angolok fel sem ócsudtak a csodák mámorából, amikor híre ment, hogy a gloucesteri herceg feleségül veszi Lady Alice Scottot. Londoni jelentés szerint az angol királyi udvar november közepére tűzte ki a királyi esküvőt, amely a ragyogó egyenruhák diszfelvonulása lesz, mert a gloucesteri herceg maga is katon.

Az egyik angol királyi udvari marsall nyilatkozatából a következők kerültek napvilágra a gloucesteri herceg esküvőjével kapcsolatban:

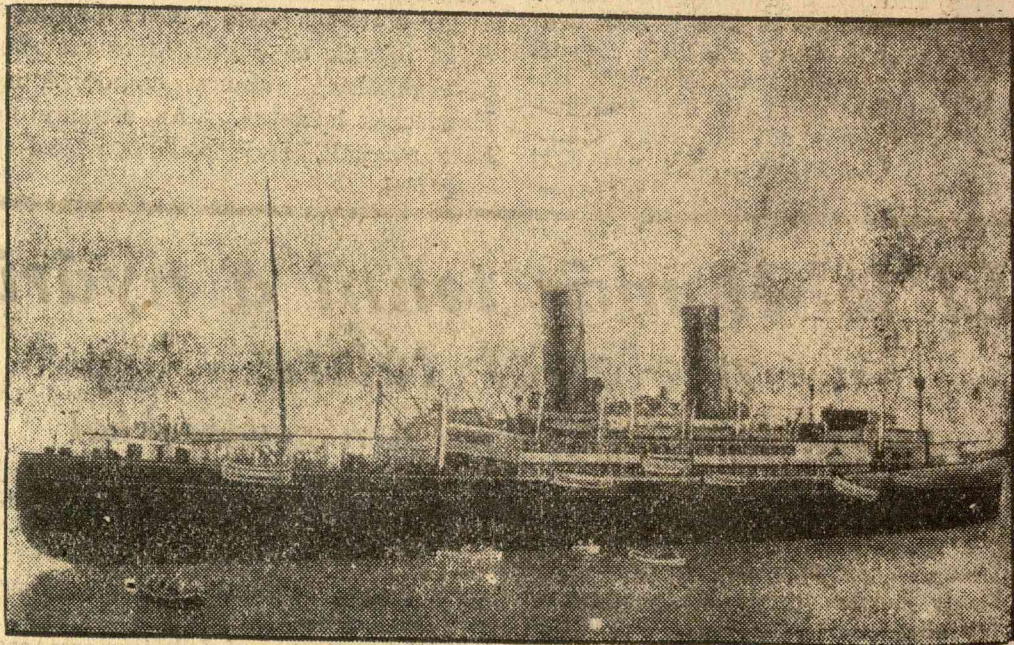
A herceg teljes neve Henry William Frederick Albert, Gloucester hercege, Ulster grófja és Coulloden bárója. Az angol királyi ház filozófusa. Könyvtára egyike a leghiresebb könyvtáraknak a világon. Sokat foglalkozik katonai történelmi és gyar-

matügyi kérdésekkel, felemelkedésen sokat játszik és talán emiatt is óriási stratégiai készséggel rendelkezik. A nép „katona hercegnek” nevezte el. Részt vesz ezredei minden hadgyakorlatán, együtt eszik és iszik katonáival a kantinban.

És mégis a gloucesteri hercegről nagyon keveset irnak az ujságok, mert valósággal fut a nyilvánosság elől. Esküvője a hadsereg felvonulása lesz.

Az esküvőjére 1500 ember lesz hivatalos, nagyon sok idegen királyi család tagja. A vendégeket a királyi palotában és London különböző előkelő szállodájában fogják ellátni. Legtöbben természetesen Skóciából jönnek mert ez a második skót hercegnő, aki belép az angol királyi család tagjai közé. A felállított statisztika szerint az üccákon egy millió ember lesz. Közöttük 400.000 skót.

A hercegnek évi 5 millió a civil listája. Ezt most évi 14 millió lejre emelik fel.

Hajószerecséllenség a portugál partok előtt

A „Doric” angol személyszállító gőzös, amely Oporto portugál kikötő közelében összeütközött egy francia teherhajóval. A gőzös 700 utasát megmentették.

Elszólta magát a „Führer“

„Csak évszázadok múlva ismerik fel a nemzeti-szocialista törvények értelmét“

-- mondotta Hitler a Nürnbergben egybehívott birodalmi gyűlésen

Nürnberg, szept. 16.

Vasárnap mondotta el Hitler kancellár mintegy 130.000 főre tehető rohamosztagos csapat előtt beszédét. Ez a felvonulás — mondotta — egyike a válaszoknak, amiket Németország a Komintern fenyegetéseire adni fog.

A szónoklat után Hess kíséretében autóval vonult végig az utcákon. A nép mindenütt üdvözléssel fogadta a német kancellárt. Hitler ezután kíséretével együtt erre a célra felállított emelvényhez sietett és végignézte a 116.000 rohamosztagos és a német hadsereg 100.000 más fegyvermenének felvonulását.

Ugyancsak a tegnapi nap folyamán tartották meg a Hitler által összehívott birodalmi gyűlést Nürnbergben. A gyűlésen a „Führer“ mondott beszédet aki ismét a zsidókérdéssel foglalkozott és három törvényt terjesztett elő a zsidókérdés megoldására vonatkozólag.

Ezek közül az egyik megtiltja a zsidók és németek között a házasságkötést. Egy újabb törvény kimondja, hogy a német birodalom zászlaja ezután piros színű horogkeresztes zászló és ezt fogják kitűzni a német kereskedelmi hajók is. Zsidók a birodalmi zászlókat és jelvényeket nem tűzhetik ki. (!)

A birodalmi gyűlés után bankett volt, amelyen Hitler hangoztatta, hogy a most elfogadott törvények értelmét csak évszázadok múlva ismerik fel teljes egészükben.

(Ebben igaza lehet a Vezérnek. E pillanatban ugyanis azok teljesen értelmetlenek.) Végül felhívta a német nép figyelmét, hogy a zsidók elleni egyéni akcióktól tartózkodjanak.

Beszéde során a Führer kijelentette azt is, hogy Németország az olasz-abeaszin vízárral szemben, mint édeketlen fél áll és nincs is szándékában beavatkozni.

Meg kell nézze Ön is a Kereskedelmi Csarnok őszi kiállítását és vásárát

Nyitva szeptember 22-ig.

50 százalékos kedvezmény a CFR összes állomásairól és jelentékeny kedvezmény az autóbuszokon

Halálos szerencsétlenség Episcopián, kuttisztítás közben

A kut mélyéről feltörő gázok megöltek egy fiatalembert, egy másikat súlyos állapotban szállítottak a kórházba

Episcopia Bihor, szept. 16.

Megdöböntő szerencsétlenség történt vasárnap a kora reggeli órákban Episcopia Bihor községben, Csaiki Sándor gazdálkodó udvarán. Csaiki ki akarta tisztítani az udvarán levő kutat és ezért két fiatalembert, Nagy Lajost és Pollák Zsigmondot vette fel erre a munkára.

Reggel 8 órakor fogtak a munkához. Nagy Lajos kőtelet kötött a derekára és leereszkedett a kut mélyébe. Abban a pillanatban amikor a víz színére ért, hirtelen elvesztette eszméletét és több méter mélységű vízbe zuhant.

A kut pereme körül állók elrémülve látták a balesetet és nem tudták elképzeini, hogy

mi okozta a szerencsétlenséget. Pollák Zsigmond azonnal utánament a szerencsétlenül járt fiatalembernek, de

a víz fölött ő is rosszul lett.

Szerencsére még volt annyi lélekjelenléte, hogy segítségért kiáltott, mire gyorsan kihúzták. Állapota azonban annyira súlyos volt, hogy a kórházba kellett szállítani.

Nagy Lajost már csak holtan húzták ki a kútból. Az orvosi vizsgálat megállapítása szerint a kut mélyén levő mérgező gázok ölték meg. Az ügyészség a tragikus szerencsétlenség ügyében elrendelte a vizsgálatot.

Felgyújtották az ujvidéki selyemgyárat

A tűz kitörése előtt távirat érkezett az igazgatósághoz, hogy valóban leégett-e a gyár

Ujvidék, szept. 16.

Vasárnap hajnalban nagy tűz pusztított az állami selyemgyár telepén. A főépület tetőzete gyulladt ki és a tűz rövidesen áttért a gépházra is. A helybeli tűzoltóság kevésnek bizonyult az oltási munkálatokhoz s ezért

katonaságot is kellett segítségül hívezni.

Reggel 8 óráig tartottak az oltási munkála-

tok. A tűz a főépület és a gépház nagy részét elpusztította, úgy, hogy a kár megközelíti a másfél millió dinárt. A rendőri nyomozás megállapítása szerint

a tüzet gyújtogatás okozta.

Ezt aból következtetik, mert a gyár igazgatósága szombatn reggel egy délszerbiai városból táviratot kapott, amelyben egyelőrt ismeretlen egyén azirányt érdeklődik, hogy a gyár tényleg leégett-e és hogy mi okozta a tüzet.

Amerikában naponta ezrével hagyják el a meggyógyult betegek a kórházakat és klinikákat

Amerikában, ahol nemrégiben felfedezték azt az új csodanövényt, amelyből a — ma már világhírűvé vált — „Gastro D“ készül az állami kórházakban és klinikákban régi, idült gyomor- és bélfekélyeknél, valamint epe, vese- és májbajoknál, ideges fejfájással járó álmatlanságnál, szédüléseknél, hányingernél stb. a Gastro D-kezeléssel rendkívül kedvező eredményeket értek el. Így páciensek ezrei — pár heti kezelés után — tökéletesen kigyógyulva hagyják el az intézeteket. Számokkal ki sem fejezhető az a gazdasági előny, amit a munkaképesség visszaszerzése és a gyors gyógyulás jelent egy államnak, mint az egyedeknek. Nem is beszélve arról, hogy mennyi szenvedést menti meg a betegek tízezreit a Gastro D-kezelés.

A „Gastro D“ ma már nálunk is kapható. Lei 130 utánvét ellenében küldi: Dr. Császár gyógyszerháza, Bucuresti, Calea Victoriei no. 124.

Szerelmi bánatában felakasztotta magát egy salontai fiatalember

Salonta, szept. 16.

Szell Ferenc 34 éves salontai illetőségű fiatalember szombaton délután a hálszoba ablakának keresztfájára felakasztotta magát. Tettét mire észrevették, a fiatalember már halott volt. Búcsulevelet nem hagyott hátra, így tettének okára csak következtetni lehet. Minden valószínűség szerint szerelmi csalódás miatt tett pontot életére. Szombaton délelőtt megkérte imádottjának kezét, aki azonban kosarat adott. — Ez azután módfelett elkeserítette az érzékeny fiatalembert.

Léggömb verseny Varsóban

Varsó, szeptember 16.

Vasárnap tartották meg a lengyel fővárosban a minden évben megismétlődő — Gordon Bennett léggömbversenyt. A versenyen 13 léggömb szállott fel. A felszállt léggömböket a szél kelet felé sodorta.

Az osztálysorsjáték III-ik osztályu húzásának több nyereményei

Sorsjegy-nyeremények: Lei 1.000.000 7070 sz., 500.000 lej 14.812 sz., 200.000 lej 31.282 sz., 100.000 lej 63.500 sz., 100.000 lej 18.057, 50.000 lej 60.739, 69.210, 35.710, 33010, 30.000 lej 37.081, 12.467, 25.808, 1.910, 4450.

Végződő számok: 27, 67, 74.

Anexa nyeremények: Lei 1.000.000 185.726, 250.000 lej 116018, 100.000 lej 178326, 208006, 50.000 lej 271.388, 183.274, 148.772.

Végződő számok: 430, 276, 726, 272, 344, 588, 654, 762, 682, 350.

Terményárak az oradeai nagyvásáron

Oradea, szept. 16.

Hétfőn tartották meg Oradeán az országos nagyvásárt. A vásáron nagy volt a forgalom és általában nagyobb volt az élénkség mint az elmúlt években.

Terményekben is nagyobb volt a behozatal és a piacon a következő árak alakultak ki:

* Buza 340, rozs 275, árpa 285, zab 290, ókukorica 360, ujkukorica 280.

5 oldal. "ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 szeptember 16.

A munkanélküliek számára nincs pénz, a fegyverkezésekre van De Valera ir miniszterelnök felszólalása a Népszövetség ülésén

Genfből jelntik: A Népszövetség közgyűlésének hétfői napján a tanács döntése szerint minthogy bevásárláshoz szükséges kétharmad szavazati többséget elnyerte, Lengyelországot is bevásárolták a tanács-tagok sorába.

A főtitkári jelentés vitája során de Valera ir miniszterelnök szólalt fel, aki szomorú megilletődéssel állapította meg, hogy a világnak a munkanélküliek felsegélyezésére nincsen pénze, de amint háborús beruházásokról van szó, azonnal előkerülnek a hatalmas összegek.

Kanada megbízottja után Beck lengyel külügyminiszter szólalt fel, aki kijelentette, hogy Litvinov szovjet külügyi népbiztos beszéde nyilatkozattételre kényszeríti és tiltakozik az ellen, hogy Szovjetország elfogultnak és önkényesnek nevezze annak a

Lengyelországnak a diplomáciáját, amely részt vett a nemzetek szövetségének megalakításában.

Az osztrák kiküldött felszólalása szerint 15 állam van a Népszövetségben, amelynek már tag, még sem lehet reménye arra, hogy valaha is képviselthez jusson a Népszövetség tanácsában. Egyébként bejelentette, hogy Ausztria is igényt tart a tanácsági tagságra.

A párisi Journal című lap értesülése szerint a genfi népszövetségi tárgyalások során sor fog kerülni a Dunai egyezmény tárgyalására is, ami különösen most az olasz-abesszin viszály bonyolódásánál került érthető okokból újból felszínre. A lap szerint az egyezmény nagyon jó uton halad előre.

Betiltja a rendőrség a hólabda-levelezést

Egyik minapi számunkban nagyobb riportban számoltunk be az Oradeán mindinkább elharapózó hólabda-level játékról. A cikkekre felfigyelt a rendőrség is és Cherebtiu komisár, a bünygyi osztály főnöke dr. Popovici Valér rendőrkezes utasítására, átírt az ügyészséghez és megkérdezte,

van-e mód a hólabda levelezés betiltására.

A hólabdán ugyanis a játék elindításán kívül eddig csak a posta keresett, a mely hatalmas forgalmat bonyolított le az utóbbi napokban. Akik most kapcsolódnak a játékba, azok hiába várják a 20 leiert a 300 ezer leit.

Elítélt a tábla egy helybeli újságíró

A tábla második szekciójának Dumitescu Manea -Carpineanu tanácsa tegnap tárgyalta Daróczy Lajosnak a Magyar Szó felelős szerkesztőjének sajtóperét. Daróczy a Magyar Szóban cikket közölt a külföldi parlamentek állásfoglalásáról, amit azonban az ügyészség inkriminált és megindította az eljárást Daróczy ellen. A törvényszék negyedik szekciójának Pop-Popa tanácsa egy havi fogságra és 10 ezer lei pénzbüntetésre ítélte Daróczyt. Az újságíró a táblához fellebbezte meg az ítéletet. A táblai tárgyaláson azonban a tanács teljes egészében helybenhagyta a törvényszék ítéletét. Az ítélet ellen Daróczy semmisségi panasszal élt.

Az ítéletábrla II szekciója érdekes joggyakorlatot teremtett tegnap egy sajtóperben hozott döntésével. Ez a döntés jogerősen megállapította, hogy a z újságokban megjelent cikk miatt ha a bíróságnak nem áll módjában felelősségre vonni a cikk szerzőjét, nem lehet elítélni az illető lap szerkesztőjét.

Az ügy előzményei még 1930 május 20-ára nyulnak vissza, amikor az akkori Erdélyi Magyar Szó-ban "Meghívjuk Ulaint" címmel vezércikk jelent meg. A vezércikk megjelenése után néhány napra kiutasították az országból a lap politikai munkatársát, dr. Kö-

vér Gusztávot, majd két hónap múlva a cikk megjelentése után az ügyészség vádat emelt a lap felelős szerkesztője Árvay Árpád ellen.

Az alarmtörvény paragrafusai alapján indult pert mult évben tárgyalta le a törvényszék negyedik szekciója, ahol a megvádolt lapszerkesztő előadta, hogy a cikket Dr. Kövér Gusztáv írta és ezért ő nem vállalhat felelősséget. A törvényszék elfogadta Árvay Árpád védekezését és felmentette őt a vád és következményei alól.

A Tábla előtt Árvay Árpádok dr. Soós István ügyvéd védte, aki bizonyítékokkal igazolta, hogy a cikket dr. Wövé Gusztáv írta. A Tábla elfogadta a védelem érvelését és jóváhagyta a törvényszék ítéletét, és felmentette Árvay Árpádok.

Jonescu táblai főbíró tudomásul vette az ítéletet és az így jogerős.

— Megoperálták Maniut. Clujról jelentik: Maniu Gyula a napokban könnyebb műtétet esett át. Az operáció kitűnően sikerült és Maniu aki jól érzi magát, visszatartak Badacimba, ahol szüret utánig marad. Ma utazott el Madgearu, aki néhány napot Berlinben fog tölteni.

— A Magyar Párt vasárnapi gyűlései a megyében. A Magyar Párt vasárnap kezdte meg őszi kulturális körutját a vármegyében. Vasárnap délután először Belfir községben vezetett a Magyar Párt központi kiküldöttjeinek az útja. A közgyűlést szabadban tartották meg Tynyoghy Lajos megyei tagozati elnök elnöklése alatt. Nagy lelkesedéssel megválasztották a község egykori ős bíróját, Nator Antalt, a tagozat örökös tiszteletbeli elnökévé. A tisztikar többi tagjai lettek a következők: Elnök Benedek Ferenc, plebános titkár Nator Ferenc, alelnökök: Szabó Jakab, Csák István, Gál János, és Vincze Péter (Ghiresul negru) jegyző Birinyi Gábor, pénztárnok Zaharin András, ellenőrök: Biró L. Jakab, és Balázs Cs. Lajos. A választás után Benedek Ferenc plebános üdvözölte a Magyar Párt megjelent vezetőit. Majd dr. Roszkopf Béla, a tudományok igazgató-főorvosa népszerűen módorban tartott előadást a fertőző betegségekről és az ellenük való védekezési módokról. Árvay Árpád főtitkár a magyarság kulturális politikai és gazdasági célkitűzéseit ismertette.

Azután Tincára mentek át a Magyar Párt kiküldöttjei, ahol a Korona nagyvendég lóban tartottak vetített képes előadást szépségü közönség előtt. Dr. Roszkopf Béla igazgató főorvos vetített képek kíséretében a tuberkulózisról tartott előadást. Utána Árvay Árpád szintén vetített képekkel tartott előadást Arany János életéről.

— Egy régi pékmester halála. A régi iparostársadalom egyik kiemelkedő tagjának haláláról érkezik hír nozzáuk. Hilf Ádám pékmester, a régi híres Fuszek sütőde volt tulajdonosa, 75 éves korában, a magyarországi Tiszaszentimrére, ahova leányához vonult vissza, lehunyt. Csak néhány hónap előtt vesztette el feleségét és rövid idővel utána követi most férje a sírba. A halálhír széles körben kelt őszinte részvétet, mert az elhunyt közbecsülésnek örvendett. Az elhunytban Hámory-Hilf László jónevű újságíró kollégánk édesapját gyászolja.

APROHIRDETESEK

„Iparos” jellegre levél van a kiadóban. Őszi szövet maradványaink női és férfi ruha, kabát méreteiben megérkeztek. Str. Pável 27. 3763

Két lakatossegédet spórok készítéséhez felveszek. Jónás telep, Major. 3782

Mindenek keresek jobb idősebb asz szonyt vagy leányt. vidékre jó fizetéssel. Cim a kiadóban. 3787

Eladó 2 nagyobb festékes hordó. Cim a kiadóhivatalban.

Százhusz liter autorizált pálinka főzőüst olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3785

Házmesternek gyermektelen házaspár felvétetik. Str. Vlahuta 35. 3784

Újságárusításra fiukat és munkanélkülieket felveszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban, Piata Mihai Viteazul 4. szám.

Régi munkásaim azonnal jelentkezzenek Mezei diótrőben. str. Poetul Goga 2. 3783

Magános urino keres jobb megbízható idősebb nőt, háztartásban jártast, ki szerény fizetéssel meleg otthora talál. Oradea Pasterii 85. 3788

Alig használt női 36-os finom cipő eladók. Cim a kiadóban.

Különböző butorok, lámpa eladó. Cim: dr. Kádárné, Alea Romei 2. 3772

Eladó kifogástalan jó női Centrai Bobbin varrógép. Cim a kiadóban. 3703

Grafológusnő bármilyen bajaiban segíteni tud. Taxa 20 lej. Oradea, Str. Moldova 58-a. 3117

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére keresünk az ország minden városában és községében megbízható ügyes egyéneket. Ajánlatot kérünk a kiadóhivatalhoz intézni.

Makulatura újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Telef. nr. 38.

Iskolás gyermekek

részére legolcsóbb bevásárlási forrás

Pásztor Ede

papír és írószer áruháza

Oradea, Piata Mihai Viteazul No. 4.